

Nieuwsbrief januari 2026

Brandpuntsafstand – Deel III

De beeldwerking van je lens

Een nieuw jaar, een nieuwe maand én een nieuw deel van deze serie nieuwsbrieven over objectieven. In de voorgaande delen hebben we het gehad over groothoek- en telelenzen en over het verschil tussen fullframe- en cropsensoren. Je kunt alles teruglezen in het [archief](#) op mijn website.

Deze nieuwsbrief gaat over **beeldwerking**: de manier waarop een lens ruimte en afstand vertaalt naar beeld. Afhankelijk van de brandpuntsafstand kunnen afstanden groter of juist kleiner lijken dan ze in werkelijkheid zijn.

Ik hoor mensen vaak zeggen: ik zag het met mijn ogen heel anders dan ik terugzie op de foto. En dat kan heel goed kloppen. Dat verschil wordt namelijk vaak veroorzaakt door de beeldwerking van je lens. Die kan ervoor zorgen dat een foto een andere ruimtelijke indruk geeft dan je op dat moment zelf hebt ervaren.

Groothoeklenzen rekken de ruimte uit en versterken het gevoel van diepte, ook wel extensie genoemd. Langere brandpuntsafstanden doen precies het tegenovergestelde: ze persen de ruimte samen, waardoor onderwerp en achtergrond dichterbij elkaar lijken te staan. Dat effect noemen we compressie.

En precies dát maakt de keuze van je brandpuntsafstand zo bepalend voor de uitstraling van je foto.

Lensextensie (Groothoeklens)

Lenscompressie (Telelens)

Hier leg ik het wat uitgebreider uit:

Groothoek: afstanden voelen groter (extensie)

Een groothoeklens laat veel van de omgeving zien. Om je onderwerp toch een beetje beeldvullend te krijgen, ga je vaak automatisch dichterbij staan. En juist die korte afstand is bepalend voor het perspectief. Alles wat dicht bij de camera staat, wordt relatief veel groter afgebeeld dan alles wat verder weg staat.

De lens registreert dat grootteverschil. Het gevolg is dat afstanden in de foto groter lijken dan ze in werkelijkheid zijn. De ruimte wordt als het ware uitgerekt: de voorgrond springt naar voren en de achtergrond lijkt verder naar achteren te vallen. Dat effect noemen we lensextensie.

Hoe kleiner de brandpuntsafstand, hoe sterker dit effect wordt. In foto's met veel extensie ontstaat een krachtig gevoel van diepte: er lijkt veel afstand te zitten tussen voorgrond, midden en achtergrond. Dat maakt beelden dynamisch en ruimtelijk. En daardoor heel geschikt voor bijvoorbeeld landschappen, architectuur en straatfotografie.

Telelens: ruimte schuift in elkaar (compressie)

Bij een telelens gebeurt het tegenovergestelde. Bij langere brandpuntsafstanden lijkt de ruimte juist samengedrukt. Verschillen in afstand worden kleiner, waardoor de achtergrond visueel dichterbij het onderwerp lijkt te staan.

Bergen lijken opeens vlak achter elkaar te staan en bij portretten zorgt compressie vaak voor een rustiger en flatterend beeld. Het is simpelweg een andere beeldwerking, met een eigen effect en sfeer.

**Leuk voor creatieve fotografie:
maak gebruik van groothoekvertekening**

Zoals hierboven verteld, laat een groothoeklens veel van de omgeving zien. Om je onderwerp beeldvullend te fotograferen, ga je vaak dichterbij staan. Daardoor wordt het verschil tussen dichtbij en ver weg groter.

Wat dicht bij de camera staat, wordt opvallend groot afgebeeld, terwijl alles wat verder weg staat kleiner lijkt. Dat effect noemen we *groothoekvertekening*. Het is geen fout van de lens, maar een logisch gevolg van perspectief en de kleine afstand tot je onderwerp. Juist hierdoor kun je het heel bewust inzetten voor creatieve fotografie.

Daarom ziet een neus er groter uit als je van dichtbij fotografeert met een groothoeklens en lijkt een teckel op de voorgrond ineens enorm in vergelijking met de flatgebouwen erachter. Het verschil tussen dichtbij en ver weg wordt sterk benadrukt. Smartphones doen dit ook: de standaardlens (1x) is al een lichte groothoek en bij de 0.5x-stand wordt dat effect nog sterker.

Hoe kun je het zwembad van je hotel groter laten lijken? Juist: met een groothoeklens, bijvoorbeeld rond de 24 mm. Op je telefoon is dat de standaardlens (1x). Wil je het effect versterken, dan kun je een ultragroothoek gebruiken, bijvoorbeeld 12 mm. Op je telefoon is dat de 0.5x-stand.

Een extra truc hierbij is om je telefoon op z'n kop te houden met de lens dicht tegen de grond. Pas hier wel mee op, want op een gegeven moment wordt het zwembad zó groot dat het onrealistisch aanvoelt :-)

Ga maar eens lekker experimenteren met de verschillende brandpuntsafstanden en wees creatief met de groothoekvertekening.

Wil je meer leren? Vanaf maart start ik weer met een basiscursus fotografie en op 14 maart kun je meedoen aan mijn workshop smartphone fotografie:

[Jasmijn SAKB.](#)
